

**Raadsvergadering
01-06-2021**

Voorstel tot proces uitbreiding woonwagenstandplaatsen

Van:	<i>College (portefeuillehouder Snijckers)</i>
Voorstel:	Voorgesteld wordt om: 1. Kennis te nemen van de 'Projectopdracht uitbreiding woonwagenstandplaatsen'. En daarbij kennis te nemen van het gemeentelijke woonbehoeftesonderzoek onder woonwagenbewoners dat is uitgevoerd als verdiepingsslag op het Limburgse woonbehoeftesonderzoek.
Bijlagen:	<u>Bijgevoegd:</u> 1. Bijlage 1: 'Samenvatting uitkomsten woonbehoeftesonderzoek woonwagenbewoners gemeente Maasgouw' 2. Bijlage 2: 'Projectopdracht uitbreiding woonwagenstandplaatsen'. <u>Ter inzage:</u> N.v.t.

*Namens het college van burgemeester en wethouders,
De secretaris,*

Toelichting

Voorstel tot proces uitbreiding woonwagenstandplaatsen

Inleiding:

De afgelopen jaren is het mensenrechtelijk kader voor woonwagen- en standplaatsenbeleid afgebakend. Dit heeft geleid tot een nieuw landelijk beleidskader 'gemeentelijk woonwagen- en standplaatsenbeleid' dat medio 2018 verschenen is. De belangrijkste uitgangspunten van dit Rijksbeleidskader zijn:

- Het beleid dient voldoende rekening te houden met en ruimte te geven aan het woonwagenleven van woonwagenbewoners;
- De behoefte aan standplaatsen dient in beeld te worden gebracht;
- Corporaties moeten gaan voorzien in de huisvesting van woonwagenbewoners voor zover deze tot de doelgroep behoren;
- De afbouw van standplaatsen is niet toegestaan zolang hieraan behoefte is;
- Een woningzoekende woonwagenbewoner heeft binnen redelijke termijn kans op een standplaats; Er wordt hierbij verwezen naar een gelijke wachttijd voor een sociale huurwoning binnen de desbetreffende gemeente.

Naar aanleiding van dit landelijk beleidskader is gestart met een provinciaal woonbehoefteonderzoek om de behoefte aan standplaatsen in beeld te krijgen. Onderzoeksbureau Companen heeft dit onderzoek in de provincie uitgevoerd. Het eindrapport van dit onderzoek is op 24 juni 2020 gepubliceerd. Dit was later dan gepland als gevolg van AVG-gerelateerde knelpunten en de coronacrisis. Vooruitlopend op de publicatie is het rapport in februari 2020 onder embargo wel gedeeld binnen de gemeente, zodat vervolgstappen uitgezet konden worden. Voor Maasgouw resulteerde het provinciale onderzoek in een aanvullende behoefte aan standplaatsen van respectievelijk 19 (respondenten die zeker willen verhuizen) en 27 plekken (respondenten die misschien willen verhuizen).

Na dit provinciale woonbehoefteonderzoek resteerden er nog verschillende vragen bij u. Zowel ten aanzien van de daadwerkelijke behoefte als ten aanzien van meer kwalitatieve vragen:

- Wat is de behoefte per locatie?
- Welke families hebben welke behoefte?
- Welke woonvormen zijn passend; koop/ huur, woonwagenwoning/ woonwagen/ chalet, familieverbanden. Hierbij ook rekening houdend met zowel financieel draagkrachtigen als minder draagkrachtigen.
- Hoe urgent is de woonwens?
- Is er voldoende draagkracht voor het huidige toewijzingsbeleid, en houdt dit voldoende rekening met het afstemmingsbeginsel?
- Het beleidskader geeft als aanbeveling mee dat gemeenten en woningcorporaties er goed aan doen de totstandkoming van huurdersorganisaties te bevorderen. Bestaat hier draagvlak en draagkracht voor bij de doelgroep?

In februari 2020 heeft een besloten themabijeenkomst met een aantal raads- en commissieleden plaatsgevonden. Voorafgaand aan deze bijeenkomst is het eindconcept met de bijlage van het provinciale onderzoek onder embargo via de griffie met de gemeenteraad gedeeld. Tijdens deze bijeenkomst zijn de uitkomsten van het Companen onderzoek toegelicht en zijn bovengenoemde vragen besproken. Om deze vragen beantwoord te krijgen is door het college in maart 2020 besloten een verdiepend gemeentelijk onderzoek uit te voeren onder de huidige bewoners, inwonende personen en belangstellenden. Dit vormt de basis om gemeentelijk beleid vorm te geven dat onderdeel is van het volkshuisvestingsbeleid en voldoende rekening houdt met, en ruimte geeft aan, het woonwagenleven van woonwagenbewoners.

Van 6 juli tot 9 oktober 2020 zijn er 60 keukentafelgesprekken gevoerd met hoofdbewoners, inwonende kinderen vanaf 16 jaar en belangstellenden vanaf 16 jaar die aan hebben gegeven deel te willen nemen aan dit onderzoek. Van de 10 locaties hebben 9 locaties deelgenomen aan dit onderzoek. Met bijna alle bewoners (hoofdbewoners en inwonenden ≥ 16 jaar) van deze 9 locaties is gesproken. Van de personen die bij aanvang van het onderzoek op de wacht- en voorrangslijst stonden is ongeveer 64% gesproken.

De belangrijkste resultaten van het onderzoek zijn terug te vinden in bijlage 1. Hier is per locatie de aanvullende behoefte weergegeven en een oplossingsrichting met een fasering in korte-, middel- en lange termijn. Uit het gemeentelijk onderzoek komt een totale aanvullende behoefte van 23 tot 32 standplaatsen.

Naar aanleiding van dit onderzoek is het noodzakelijk om het vervolg te bepalen. In bijlage 2 is de 'Projectopdracht uitbreiding woonwagendstandplaatsen' opgenomen.

Beslispunten:

Voorgesteld wordt om:

1. Kennis te nemen van de 'Projectopdracht uitbreiding woonwagendstandplaatsen'. En daarbij kennis te nemen van het gemeentelijke woonbehoefteonderzoek onder woonwagendbewoners dat is uitgevoerd als verdiepingsslag op het Limburgse woonbehoefteonderzoek.

Argumenten:

- Diverse uitspraken van het College voor de Rechten van de Mens en het nieuwe landelijke Beleidskader brengen verantwoordelijkheden met zich mee voor de gemeente voor het volkshuisvestelijk beleid ten aanzien van woonwagendbewoners.
- Op dit moment voldoet de gemeente niet aan het landelijke beleidskader. Een woonwagendbewoner heeft op dit moment namelijk niet binnen een redelijke termijn kans op een standplaats in Maasgouw. Ook het beleid is nog niet volledig conform het Rijksbeleidskader en corporaties voorzien nog niet in de huisvesting van woonwagendbewoners voor zover deze tot de doelgroep behoren.
- In de Kadernota 2021 is te lezen dat de behoefte aan standplaatsen in Maasgouw evident is. En dat deze behoefte in 2020 vertaald dient te worden naar een bestuurlijk gedragen visie, dan wel Plan van Aanpak, om tot uitbreiding van het aantal wooneenheden ten behoeve van deze doelgroep te komen.
- In de Kadernota 2021 is opgenomen dat aan deze visie, dan wel Plan van aanpak, een verdiepingsonderzoek naar de (kwantitatieve en kwalitatieve) behoefte van woonwagendbewoners ten grondslag dient te liggen. Een en ander conform de Structuurvisie Wonen Midden-Limburg 2018-2021.
- Het gemeentelijke onderzoek maakt inzichtelijk wat de behoefte per woonwagendlocatie en per familie is.
- Door vaststelling van de projectopdracht kan de volgende stap gezet worden om te voldoen aan het landelijke beleidskader. Door nieuw beleid; overdracht van standplaatsen en woonwagens die nog in eigendom zijn van de gemeente; en uitbreiding van het aantal standplaatsen zodat de wachttijd redelijk wordt.
- Wanneer de gemeente Maasgouw zich niet inspant om tot een uitbreiding van woonwagendstandplaatsen en woonwagens te komen kan dit juridische consequenties hebben.

Kanttekeningen:

- In Maasgouw is in de afgelopen decennia geen actief uitsterfbeleid gevoerd echter zijn er ook geen standplaatsen bij gekomen. Dit heeft geresulteerd in het ontstaan van een achterstand in aanbod versus een grote vraag.
- Er ontstaat een spanningsveld doordat ook de druk op overige sociale huurwoningen in de gemeente hoog is.
- Er ontstaat een spanningsveld met andere bijzondere doelgroepen waarvoor de gemeente een opdracht te vervullen heeft.
- Het inlopen van de ontstane achterstand brengt hoge kosten met zich mee.
- Woningcorporaties moeten gaan voorzien in de huisvesting van woonwagendbewoners voor zover deze tot de doelgroep behoren. Er dient bestuurlijk afstemming plaats te vinden over het te doorlopen proces om te komen tot uitbreiding van standplaatsen, en de kosten die dit tot gevolg heeft.

Samenhang met andere Beleidsdocumenten:

Dit voorstel is in lijn met de Kadernota 2021 en de Structuurvisie Wonen Midden-Limburg 2018-2021. Dit onderwerp raakt alle afdelingen van de gemeente. Aangezien het gaat om uitbreiding van standplaatsen op diverse locaties moet per mogelijke locatie een inventarisatie gemaakt worden van de afbakening en de relatie met eventuele andere projecten/ beleid en ontwikkelingen. In de projectopdracht wordt het project op hoofdlijnen uiteengezet. Verdere uitwerking vindt plaats in het projectplan, na vaststelling van de projectopdracht.

Communicatie:

De gemeente Maasgouw heeft een vaste medewerker (beleidsmedewerker Sociaal Domein met woonwagenzaken in het takenpakket) aangesteld als contactpersoon voor alle woonwagengewoners in onze gemeente. Hiermee wordt geïnvesteerd in het opbouwen van een relatie met bewoners en wordt er over en weer vertrouwen opgebouwd. Bij het gemeentelijke woonbehoefteonderzoek is geïnvesteerd in het voeren van persoonlijke gesprekken met alle bewoners van de huidige woonwagencentaties, inwonende kinderen en belangstellenden vanaf 16 jaar. Dit heeft geleid tot een zeer hoge respons.

In deze gesprekken is besproken of mensen open staan om lid te worden van een huurdersorganisatie. Het landelijke beleidskader geeft namelijk als aanbeveling mee dat gemeenten en woningcorporaties er goed aan doen de totstandkoming van huurdersorganisaties te bevorderen. In dit onderzoek is bekeken of hier draagvlak en draagkracht voor bestaat bij de doelgroep. Aan de bewoners is toegelicht wat een huurdersorganisatie doet. Dat dit hen onder andere in de gelegenheid stelt om mee te praten over toekomstige plannen en deel te nemen aan gesprekken met gemeente en woningcorporaties. 26 respondenten geven aan dat zij lid zouden willen worden van een huurdersorganisatie. 4 respondenten geven aan misschien lid te willen worden van een huurdersorganisatie.

Hoe hieraan vorm kan worden gegeven zal verder onderzocht moeten worden. Bewoners hebben nu nog geen compleet beeld bij de mogelijkheden die er bestaan en wat er van de leden verwacht wordt. Uit de gesprekken is in ieder geval zeer duidelijk naar voor gekomen dat de deelnemers aan het gemeentelijk onderzoek meegenomen willen worden bij specifieke plannen voor eventuele uitbreiding van het aantal standplaatsen. Zij geven aan graag op de hoogte gehouden te worden van het verloop en de ontwikkelingen.

De beleidsmedewerker Sociaal Domein en de externe projectmedewerker onderhouden de contacten met de doelgroep en investeren in de oprichting van een werkgroep of bewonersgroep die participeert in het gehele proces om te komen tot uitbreiding van woonwagencentaties. Dit zal plaats dienen te vinden conform de geldende corona maatregelen. Om de doelgroep, maar ook de gemeenteraad en eventuele andere stakeholders te informeren werken we met een nieuwsbrief die verspreid wordt. Hiervoor is er samenwerking met de afdeling communicatie. De coördinatie vindt plaats door de interne projectleider.

Omwonenden en overige inwoners van de gemeente Maasgouw worden via de reguliere kanalen geïnformeerd door de afdeling communicatie. Na het collegebesluit van 30 maart 2021 is er een persbericht verstuurd waarover u geïnformeerd bent. Na de raadsvergadering van 1 juni 2021 wordt wederom een persbericht verstuurd. Bij vaststelling van het projectplan door het college en de gemeenteraad wordt wederom een persbericht verstuurd.

Financiën

In deze fase van het project is nog geen kredietvraag aan de orde: kosten voor het uitvoeren van voorbereidende werkzaamheden worden gedekt uit reeds bestaande budgetten.

Na vaststelling van de projectopdracht worden de overige te verwachten kosten uitgewerkt in een projectplan. Daarbij moet gedacht worden aan de kosten voor het wijzigen van bestemmingsplannen, omgevingsvergunningen, nutsvoorzieningen, kosten overige voorbereidingswerkzaamheden. Over de kosten voor het potentieel aankopen van grond, de aanleg van standplaatsen en infrastructuur bij een eventuele uitbreiding dient bestuurlijke afstemming plaats te vinden tussen corporaties en gemeente.

Planning en uitvoering:

Vanwege de omvang en complexiteit van het project is de portefeuillehouder Volkshuisvesting aangesteld als coördinerend portefeuillehouder voor de duur van het project.

Er dient serieus nagedacht te worden over weerbaarheid. Veel woonwagengewoners voelen zich al jaren niet gehoord en reageren soms emotioneel bij conflicten. Zodoende is de beleidsmedewerker Sociaal Domein aangesteld als vaste contactpersoon in onze gemeente. Voor een succesvolle uitvoer van het project is het van belang dat dit wordt uitgevoerd door weerbare personen met gedegen kennis op het gebied van woonwagenzaken. Er wordt een interne projectleider aan het project verbonden die het proces stroomlijnt en de voortgang monitort. Deze projectleider wordt vanaf mei 2021 voor 4 uur per week ingezet. Na vaststelling van het projectplan worden deze uren uitgebreid naar 8 tot 12 uur per week.

Daarnaast wordt voorgesteld om een externe projectmedewerker in te huren voor 8 tot 12 uur per week, te beginnen met een half jaar (tot aan agendering projectplan bij gemeenteraad in oktober 2021), met daarbij de mogelijkheid tot verlenging. Deze projectmedewerker richt zich op het inhoudelijke proces.

De beleidsmedewerker Sociaal Domein die woonwagenzaken in het takenpakket heeft coördineert samen met de projectleider het project. Na vaststelling van de projectopdracht werken zij met de externe

projectmedewerker het projectplan uit. Zij leggen de verbinding tussen collega's, woningcorporaties en bewoners, werken toe naar het onder bepaalde voorwaarden overdragen van woonwagens en standplaatsen die nog in eigendom van de gemeente zijn aan woningcorporaties, werken gezamenlijk met de corporaties aan de eventuele uitbreiding van standplaatsen en voeren tot aan de overdracht het toewijzingsbeleid en beheer van de wacht- en voorrangslijst uit.

Er dient een prioritering aan de projectsamenwerking gegeven te worden waarbij alle afdelingen zich committeren aan de gezamenlijke doelstellingen. Bij vaststelling van de projectopdracht wordt er een projectteam ingericht. Dit projectteam zal uitvoering geven aan:

- Alle handelingen die te maken hebben met planvorming, realisatie en communicatie rondom de eventuele uitbreiding op de korte- middellange- en lange termijn.
- Het onderzoek naar wat er voor nodig is om te komen tot een overdracht van woonwagens en standplaatsen aan de woningcorporaties.

Boven het projectteam komt een stuurgroep te staan. De projectleider rapporteert aan de stuurgroep die bestaat uit de coördinerend portefeuillehouder, directielid, manager Sociaal Domein en projectleider. Waar nodig wordt de stuurgroep per thema aangevuld met de bestuurders van de corporaties.

De planning is om het projectplan uiterlijk 24 augustus 2021 ter vaststelling voor te leggen aan het college zodat het plan 5 oktober 2021 voorgelegd kan worden aan de gemeenteraad.

Bijlagen:

1. Bijlage 1: 'Samenvatting uitkomsten woonbehoefteonderzoek woonwagenbewoners gemeente Maasgouw'
2. Bijlage 2: 'Projectopdracht uitbreiding woonwagenstandplaatsen'.

Team: Sociaal Domein